

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 282. — STEV. 282.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 2, 1929. — PONDELJEK, 2. DECEMBRA 1929.

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

ENAJSTA OBLETNICA USTANOVITVE JUGOSLAVIJE

NA TRGU SV. MARKA V ZAGREBU JE EKSPLODIRALA BOMBA, A NI POVZROČILA ŠKODE

V Beogradu se je vršila zahvalna služba božja, katere se je udeležil kralj in člani diplomatskega zbora. — Z beograjske trdnjave so grmeli topovi, in po vsej deželi so se vršile velike slavnosti.

BEOGRAD, Jugoslavija, 1. decembra. — Danes so tukaj slovesno praznovali enajsto obletnico ustanovitve kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V beograjski katedrali se je vršila svečana služba božja, katere se je udeležil kralj in člani diplomatskega zbora.

Že zgodaj zjutraj so začeli grmeti z beograjske trdnjave topovi in streljanje je trajalo v kratkih presledkih prav do večera.

V teh enajstih letih se je marsikaj izpremenilo, najvažnejše izpremembe so pa nastale v zadnjih enajstih mesecih, ko je kralj razpustil skupščino ter uveljavil diktaturo.

Razpustil je tudi vse politične stranke, razdelil kraljevino v devet banovin ter odredil, naj se imenuje kraljevina z enostavnim imenom — Jugoslavija.

Praznovanje enajste obletnice se je vršilo po vsej Jugoslaviji precej mirno in svečano, edinole v Zagrebu je imela policija polne roke dela.

Na Markovem trgu je namreč eksplodirala bomba, ki pa ni k sreči nikogar poškodovala.

Razobešene so bile izključno le jugoslovanske trobojnice, dočim so prejšnja leta ob tej priliki vihrale v Srbiji srbske, na Hrvaškem pa hrvaške zastave.

SEDEM PREMOKARJEV USMRČENIH

WEST FRANKFORT, Ill., 1. dec. V rovu št. 6, ki je last Old Ben Coal Company je nastala silna eksplozija, ki je zahtevala sedem človeških žrtev.

V rovu je bilo ob času eksplozije zaposlenih 22 delavcev. Eksplozija se je završila ob dveh zjutraj, dočim so trupla šele proti večeru prinesli na površino.

PETNAJST UR SAMA NA OTOKU

Dva lačna in prezeblja, a sicer nepoškodovana mlada človeka so rešili včeraj z nekakega otoka v Long Island zalivu, petnajst ur potem, ko sta bila vržena na prod v neposredni bližini mikavnih hiš na celi. Oba sta se odpeljala v petek popoldne z motornim čolnom, a čoln je kmalu odpovedal službo in morala sta se rešiti na Rat Island, ki je pol milje proč od City Islanda.

HINDENBURG SE JE DAL FILMATI

BERLIN, Nemčija, 30. novembra. Prvikrat, odkar je postal predsednik, se je pustil maršal von Hindenburg včeraj slikati za filmski posnetek, ko sedi za pisalno mizo. Ko so ga slikali kakšne dve minuti, je rekel: — Zdi se mi, da je dovolj. Položaj pa je rešil njegov tajnik, Otto Meisner: — Ekselencija, saj ste se vendar dogovorili za deset minut. Predsednik pa je dobrodušno odvrnil: — Ah, jaz poznam te fotografske minute! Nato se je mirno pokoril navodilom fotografa.

FRANCOSKO-ROMUNSKA BANKA FALIRALA

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 30. novembra. — Neko sporočilo iz Bukarešte je danes javilo, da je falirala francosko-romunska banka. Poroča se, da se bo mogla uravnati s svojimi upniki za nekako 80 centov pro dolar.

JAPONSKA DELEGACIJA JE ODPOTOVALA

TOKIO, Japonska, 30. novembra. Japonska delegacija, ki se bo udeležila mornariške konference v Londonu, je odpotovala danes otokaj. Iz Jokohame se bodo delegatje odpeljali v Združene države.

RAZKRITJE NOVIH SOLNČNIH PEG

RIM, Italija, 29. novembra. — Profesor Joseph Armellini, ki je član kapitolskega observatorija, je rekel danes, da je razkril novo skupino solnčnih peg, ki so tako velike, da jih je mogoče videti s prostim očesom, ki mora seveda biti varovano s posebnimi pripravami. Največja teh peg je dolga nekako 51.000 milj.

RDEČI BOMBARDIRAJO BUČATU

UARBIN, Mandžurija, 29. nov. — Reuterjeva poročila ugotavljajo, da se je trinajst sovjetskih aeroplanov prikazalo nad Bučatu, ob kitajski istočni železnici in da so bombardirali kitajski glavni stan. Pozneje je osmi nadaljnjih aeroplanov poletelo preko mesta, a ni so vrgli nikakih bomb.

FAŠISTIČNA PROPAGANDA V AMERIKI

Državni tajnik Stimson je uvedel natančno preiskavo glede fašistične propagande v tej deželi.

WASHINGTON, D. C., 30. nov. — Ker je časopisje ponovno opozarjalo zvezne oblasti, da je v Združenih državah razširjena velika fašistična propaganda, je državni tajnik Stimson izjavil, da bo uvedel natančno preiskavo.

V nekem listu je objavil Marcus Duffield, da skuša italijanska vlada potom fašističnih organizacij prepričati amerikanizirane Italijance v Združenih državah.

Navedel je slučaj italijanskega konzularnega agenta v Yonkers, Giuseppe Brancucci, ki se je pritožil nad načinom, kako poučujejo Italijane v večernih šolah. Konzularni agent ni prejel miroval, dokler ni bila dočena učiteljica, podena iz službe.

Brancucci je prišel osebno v razred ter vpraševal učence glede ministrskega predsednika Mussolinija in italijanske vlade.

Ko je pa spoznal, da ne vedo učenci skoro prav ničesar o tem, je zahteval, da je treba učiteljico odpustiti iz službe.

ZAVRNJENA PROŠNJA

OSSINING, N. Y., 30. novembra. Carl Duane, prejšnji gorski vodnik iz Adirondack pogorja, je dobil danes sporočilo v smrtni hišici Sing Singa, da je prizivno sodišče odklonilo prošnjo za nov proces in da bo moral vsled tega umreti v tednu, ki se prične dne 13. januarja. Spoznan je bil krivim, da je ubil Eulaha Davisa, drugega vodnika in da je bil rop motiv zločina. Duane je sedaj že sedem mesecev v smrtni hiši.

NICARAŠKI BANDITI UBILI TRI

MANAGUA, Nicaragua, 30. nov. Glavni stan ameriških mornariških vojakov je objavil danes opoldne, da so banditi napadli zunanjo postojanko nicaraške narodne straže pri La Colonia, izven Matagalpe in da so se poslužili strojnih pušk in ročnih granat. Narodna straža je izgubila tri ljudi.

DVESTOTISOČ PRISELJENCEV NAJ ZADOSTUJE

Po mnenju Johnsona, ki načeljuje odseku za priseljevanje, je sedanje število priseljenecv še previsoko.

WASHINGTON, D. C., 30. nov. — Albert Jackson, ki je že dolga leta predsednik priseljeniškega odseka poslanske zbornice, je objavil danes, da bo vložil predloga za omejitve priseljevanja iz ameriških dežel, predvsem Mehike in Kanade.

Rekel je, da naj bi znašalo to priseljevanje na leto 50.000 oseb. Priseljevanje iz drugih delov sveta je bilo že omejeno na 150.000 oseb. Vse te priseljenice Združene države lahko absorbirajo, če se jih primeroma razdeli na posamezne dežele, kot določa Johnsonova predloga.

Johnson bo nadalje prelagal, naj se da priseljeniškim oddelkom obeh zbornic polnomoč, da revidirata priseljeniške postavbe.

Nadalje naj bi imela odseka pravico pojasniti sporne točke postavbe ter izločiti nepotrebne določbe.

Johnson je rekel, da bo zahteval hiter sprejem že vložene predloge, ter s tem zabil prihod v deželo vsem komunistom in vsem onim, ki zagovarjajo izpremembo zvezne ustave.

Nadalje zahteva Johnson, naj imajo zvezni sodniki polnomoč odvzeti državljanstvo osebam, ki skušajo uveljaviti dvojno državno pripadništvo.

ZIMSKO VREME PO VSEJ DEŽELI

Iz vseh delov dežele poročajo o hudem mrazu, ki je zavladal v ozemlju med kanadsko mejo in New Orleansom ter Rocky Mountains in atlantiško obaljo.

V New Yorku je kazal v soboto toplomer dvanaest stopinj nad ničlo.

V petek zvečer je iskalo pri raznih dobrodelnih družbah na Bowery nad tisoč oseb prenočišča in zavetja.

Iz Floride in iz Teksasa poročajo o velikih viharjih. Nenadna vremenska izprememba je zahtevala dvajset človeških žrtev.

HOFFMANN OBSOJEN NA 1 MESEC JEČE

Proces proti štrajkarjem v Marionu se je končal z obsodbo vseh obtoženih. — Zagovorniki so vložili priziv.

MARION, N. C., 30. novembra. — Alfred Hoffmann, organizator United Textile Workers, Lawrence Hogan, Del Lewis in Fowler, ki so vsi člani United Textile organizacije, so bili danes spoznani krivim pred vrhovnim sodiščem McDowell okraja. Obtoženi so bili ščuvanja k nemiru. Oproščeni pa so bili obtožbe, da so ščuvali štrajkarje k uporabi proti državni oblasti.

Sodnik Cowper je obsodil Hoffmanna na mesec dni ječe in tisto dolarjev globo. Njegovi tovariši so bili obsojeni na šest mesecev v prisilno delavnico.

Obtoženi so bili, da so vodili stavko proti Marion Manufacturing Company in proti Clinchfield Manufacturing Co.

Služaj je bil izročen poroti sinoči ob pol šestih. Porotniki so se vso noč posvetovali ter šele danes zjutraj izjavili, da smatrajo obtožene krivim.

Zagovorniki so takoj vložili priziv.

Sodnik Cowper je izjavil: — Najbolj mučno mi je, kadar moram koga obsoditi. Kadar pride do tega, bi najraje resigniral. Navzlic temu pa je sodišče prepričano, da je krivdorek pravičen vsled predloženega dokaznega materiala.

Po mojem mnenju je vladna politika North Carolina strokovnim organizacijam prav tako naklonjena kot v katerikoli drugi državi unije. Naša sodišča so priznala miroljubno piketiranje in pravice delavcev, da se organizirajo. Nobene obsodbe, ki jo izreče to sodišče, se ne sme smatrati kot opozicijo proti organiziranemu delavstvu.

OTTAWA TANK BO PREISKUSIL HIDROPLANE

OTTAWA, Canada, 29. novembra. — Tukaj so zgradili tank, ki je dolg 400 čevljev, globok šest čevljev, da se preizkusi nanovo zgrajene hidroplane.

ZAVEZNIKI ODHAJAJO IZ PORENJA

Druga poreska cona je bila končno izpraznjena. — Nemci so od samega veselja prižigali ob Renu kresove.

KOBLENZ, Nemčija, 30. nov. — Izpraznjenje druge cone poreskega ozemlja je bilo završeno včeraj opoldne, ko so sneli francosko zastavo s trdnjave Ehrenbreitenstein in belgijsko zastavo z glavnega vojaškega stana v Aachenu ter so odkorakale zadnje inozemske čete z nemškega ozemlja.

Malo po sedmi uri je informirala vlada nemško poslanstvo, da je bila popolnoma druga nemška čuna izpraznjena ter da je, ne le vojaško, temveč tudi politično in juridično prosta.

Nemci so bili tega zelo veseli ter so začeli prižigati kresove ob Renu.

Malo pred polnočjo je začelo zviniti po vseh cerkvah. Zvonjenje je naznanjalo prebivalstvu, da je napočila ura oproščanja.

Kjer so malo prej vihrale francoske in belgijske zastave, so zavihrale nemške. Za red je pričela skrbeti nemška policija.

BERLIN, Nemčija, 30. novembra. Na predvečer izpraznjenja drugega poreskega ozemlja je položila poreska komisija venec na grob Gustava Stresemanna, ki si je v prvi vrsti prizadeval izposlovati oproščanje nemškega ozemlja.

DANSKI KRALJ IN KRALJICA NASEDLA V MEGLI

KODANJ, Dansko, 30. nov. — Kralj Kristian in kraljica Alexandra sta bila povsem nepričakovano presenečena, ko je nju motorna ladja nasedla v meglu na čer. eno uro potem, ko je zapustila pristanišče. Več vlačilnih čolnov si je priborilo pot skozi meglu, a niso mogli rešiti ladje, dokler je ni splovila visoka plima, nakar je motorna ladja nadaljevala pot.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	500	\$ 0.30	Lir	100	\$ 0.70
"	1,000	\$ 0.60	"	200	\$ 1.40
"	2,500	\$ 1.50	"	500	\$ 3.50
"	5,000	\$ 3.75	"	1,000	\$ 7.00
"	10,000	\$ 7.50	"	10,000	\$ 14.00

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma s našim svesom v starem kroju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30.— 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedene, bodisi v dinarjih ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej s nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEN DO TREN TEDNEH
NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER IN
PRISTOJELINO 75s.

SAKSER STATE BANK

24 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: Barclay 0590

DEMONSTRACIJE PRED MADŽARSKIM KONZULATOM

Pred kratkim so vzporedili newyorški komunisti veliko demonstracijo pred madžarskim konzulatom. Policija je demonstrante razpršila in jih aretirala dvajset, ki jih vidite na sliki.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
316 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven nedelj in praznikov. Dopolni brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalne naznani, da hkrati najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

RAPALLO

Kakor kliče Hamburg, Hamburg veliki zvon vdovici v Župančičevi "Dumi", tako kliče veliki zvon leto za letom na ta dan vsem Jugoslovanom Rapallo, Rapallo! Tega dne je bila pred devetimi leti zapečaten usoda slovenskega in hrvaškega naroda v zasedenem ozemlju. Tega dne je bila odtrgana od živnega telesa jugoslovanskega naroda nad pol milijona njegovih najboljših sinov. Tega dne sta bila izrezana iz živnega telesa Jugoslavije dva dela njenih pljuč: Trst in Reka.

Z grenko žalostjo je sprejel na ta dan naš narod v Primorju, ki je navzlic italijanski zasedbi v svoji globoki veri še vedno upal na združitev s svojimi svobodnimi brati, vest, da je sedaj tudi po pogodbi ločen in odtrgan od svojih bratov in priključen k italijanskemu kraljestvu. Onega dne so padle poslednje iluzije, pogreznile so se poslednje nade.

Pri vsej žalosti, ki se ga je polastila, naš narod v Primorju pa le ni obupal. Junaško je pogledal v obraz trpkosti in se sprijaznil s svojo usodo, ki naposled ni izgledala ravnotako mračna. Saj so mu njegovi gospodarji slovesno obljubili, da bodo spoštovali njegov jezik in običaje in da mu bodo dali še večje pravice, nego jih je prej užival. Res je, da so že tedaj večkrat prelomili svoje obljube, toda živeti se je pa le dalo.

Ko so imeli novi gospodarji pogodbo v žepu, pa so pričeli kazati svoje pravo lice. Posebno so ga pričeli kazati tedaj, ko je prišel v Italijo na krmilo fašizem. Fašizem se je z njemu lastnim cinizmom poživljal na slovesno dane obljube. Ena za drugo so pričela padati v dolgoletnih bojih pridobljene pravice našega naroda, pričelo se je divje preganjanje njegovega jezika in kulture ter uničevanje njegovega gospodarstva. Pa kaj bi tu zopet naštevati krivice, ki jih je zagrešil fašizem nad našim narodom, dokler mu ni ugrabil in uničil vsega, kar si je pridobil tekom dolgih desetletij s svojo vstrajnostjo in marljivostjo. Sedaj, ko ga je popolnoma oropal in slekel, mu pa hoče vzeti še golo življenje. Z nasilnim spreminjanjem njegovih priimkov in imen hoče izbrisati slovensko lice Primorja mence, da je z Vladimirjem Gortanom položil v grob tudi slovanski narod v Primorju.

Rapallo! Rapallo! je zato vsako leto vedno bolj klical na ta dan veliki zvon vsem Jugoslovanom, vendar tako močno kot etos ni še nikdar pel, bil, tožil, vpil in padal trdo.

Na peklenskih otokih umirajo v pregnanstvu od hrepence po svobodi in domačih tleh naši najboljši fantje in moške. Pod podzemnih italijanskih ječah ječi naša mladina, med katero so tudi mladoletni dečki. V rimskih ječah čakajo na proces pred posebnim tribunalom nesrečni Marežiganci. V poslednjih dneh so aretirali v Trstu poslednje istrske inteligente. Skoraj vsak teden se odigrava v tržaškem pristanišču pretresljivi prizori, ko zapuščajo otroci starše in moške žene, ker morajo v tuji, daljnji svet za kruhom, ki jim ga doma odjeda lačni turje. Nekdaj cvetoče domačije se nahajajo danes na robu gospodarskega prepada.

Od kar je zadnjič klical veliki zvon, je zapadla "prijetljiva pogodba" med Italijo in Jugoslavijo, ki je fašistovska Italija navzlic vsem prizadevanjem in ponižanjem Jugoslavije noče več obnoviti, ker si hoče ohraniti proste roke.

Berlinska "Vossische Zeitung" je priobčila pred dnevi načrte okroževalne akcije, ki jo snuje in pripravlja že dalj časa fašistovska Italija proti Jugoslaviji.

Neki ljubljanski list je nazval te načrte za fantastične.

Da, za zdrav razum so ti načrti zares fantastični, toda za blazne fašistovske možgane je vse mogoče.

Z fašistovsko Italijo pomeni Rapallo samo prvi korak v njenem prodiranju na Balkan.

Saj je Mussolini že takrat izjavil, ko je predložil rapallsko pogodbo v odobritev poslanski zbornici, da pogodbe niso večne.

Kmetijstvo v dravski banovini.

Ustanovitev Dravske banovine pomenja, brez dvoma začetek novega razvoja v našem gospodarstvu. Pa tudi v drugih oziroma dovedi do boljše bodočnosti naše dežele in do razmaha, kakršnega si želimo vsi.

Gospodarstvo je prvo in gre preko vsega. Kdor tega ne vidi, ne umeva današnjih časov. V naši banovini se bavi nad 60% prebivalstva s kmetijstvom, ostalo prebivalstvo se peča z industrijo in obrtjo. Kmetiki živijo predvsem v torej večini. V sosednjih banovinah je kmetikega ljudstva še več, in sicer okoli 80%.

Z ustanovitvijo banovine, te gospodarske celote je našemu ljudstvu dana možnost, da individualnega razmaha, kakršnega si mi vsi najskrajneje želimo. Ako razmotrimo našo banovino s kmetijskega vidika, vidimo, da šteje nekaj nad 100.000 malih kmetov, ki posedujejo do 10 ha zemlje. Z drugimi besedami: 70% podeželskega prebivalstva je kmetikeh delavcev in malih kmetov in le okoli 30% je prav za prav pravih kmetov — posestnikov. Navedene številke nam povedo, da vlada pri nas velikansko pomanjkanje rodne zemlje, če tudi bi se vsa veleposestva (ki posedujejo še mnogo rodne zemlje) porazdelila med potrebne agrarne interese.

Važna naloga naše bodoče uprave bo, podpirati našega malega kmeta z vsemi sredstvi, da se bo mogel preživljati na lastni grudi. S pridnostjo, naravno inteligenco in vztrajnostjo, ki je našemu malemu kmetu dana, bo to tudi dosegel.

Brezdvomno je živinoreja od vseh panog našega kmetijstva najvažnejša. Živinoreja in vse, kar je z njo v zvezi, na pr. gojitve plemenske živine, mlekarstvo, konjereja, čebelarstvo in deloma tudi ovčereja, so faktori, ki zaslužijo vso pozornost. Te panoge bo treba pospeševati z največjo intenzivnostjo in razumevanjem. Treba bo najti ljudi, ki bodo organizirali kmeta v posameznih panogah do popolnosti. Važen pogoj je, poiskati prave ljudi, ki bodo to vodili.

Pojedelstvo se bo moralo usmeriti tudi v tem pravcu, da bo omogočilo čim večji razvoj živine. Predvsem se bo morala posvečati največja pozornost produkciji krme, to je pospeševati bo treba pridelavo tečne krme v zadostni množini tudi na polju in ne samo na travnikih in pašnikih.

Brez zadostne in tečne krme je umna živinoreja nemogoča. Obče je znano, da so detelje najvažnejše krmne rastline, pa naj bo to lucerna (nemška detelja) ali pa domača detelja. Pa tudi razne okopavine, kakor krompir, korenje, zlasti pa pesa in nazadnje tudi žitarice naj se gojijo intenzivno, ker nam služijo tudi kot krmna živila. Gojenje žita je upravičeno pri nas tudi v toliko, ker izpopolnjujemo z njim tudi kolobar v poljedelstvu, za intenzivno pridelovanje žita pri nas pa ni pogojev.

So še nekatere važne poljedelske rastline, ki jih ne smemo prezreti, in te so poleg krompirja fižol, pa tudi razne povrtnine; te zaslužijo vso pažnjo, da jih negujemo še v večji meri.

Za pospeševanje živinoreje je važno planšarstvo in sploh pašništvo. Brez dobrih pašnikov je uspešno gojenje plemenske živine, pa tudi dobrih mlečnih živali nemogoče. Merodajni faktorji naj skrbijo za to, da bodo imeli tudi naši mali kmetje možnost, kjer bodo lahko pasli svojo živino.

Važen faktor pri povišanju produkcije krme so razna domača gnojila, kakor hlevski gnoj, kompost in predvsem gnojilnica. Treba bo našo vas temeljito urediti po gotovem sistemu, da bo imelo vsako gospodarstvo urejeno gnojišče in gnojilno jamo.

Sistem podpor se bo moral bistveno predrugačiti, kajti izkazalo se je, da niso baš podpore oni idealni pogoj, ki bi to izredno važno vprašanje končno rešil.

Za živinorejo stopa v našem kmetijstvu gotovo sadjarstvo na prvo mesto. Ko govorimo o sadjarstvu v naši banovini, imamo pred očmi pozna zimsko jabolko, to so jabolka, ki jih zahteva trgovina. V tem nas čaka mnogo dela. Vprašanje sort še ni razčiščeno. Imamo namreč še na stotine sort v naših sadovnjakih, o katerih pa je prav malo dobrih. Razna strokovna društva kakor Sadjarsko društvo in njene podružnice, dalje Kmetijska društva s številnimi podružnicami in tudi oblastva so storiла mnogo

k napredku v tem pogledu. Treba bo to delo z vso vneto pospeševati, kajti sadjarstvo bo našega malega kmeta gotovo gospodarsko dvignilo. Značilno je, kako sadna trgovina označuje kvaliteto naših nekaterih finih sort jabolk. N. pr. gravensteinsko jabolko zavzema prvo mesto in se plačuje po 6 Din za kg, zlata zimska parmena po 5 Din, kanadsko, bojko jabolko, londonški peping, jonatan po 4 Din, razne renete, Harbertova, Baumanova itd. po 3 Din, voščenske po 2.70 Din ter razni kosmači, bobovec in mašaneger po 2.50 Din. Jakob Lebel po 1.20 dinarjev itd. Tu nam je podane slika, kako trgovina ocenjuje kakovost sort.

Zelo mnogo je treba storiti tudi v pogledu pakovanja, da bo šlo naše sadje lažje v denar. Mi moramo organizirati pakovanje sadja po ameriškem načinu, kakor se je letos pakovanje pokazalo na sadnem sejmu v Ljubljani.

V tem pogledu nam je Štajerska sadna zadruga lahko za vzor, kajti ona je letos že spečala kljub temu, da je šele eno leto stara, že 80 vagonov prvostopenjskega sadja v tujino. Važno je tudi, da se bo v našem podeželski organizaciji moderan in čisto odgovarjajoča sadna uprava in da ne bo šlo vse v žganje.

Ti dve panogi, ki imata svoje lepote ali tudi mnogo slabih strani, sta omejeni le na gotov okoliš.

Kdorkoli sili vinski trto v neprimkladne nizke lege, ta ima prej ali slej občutno izgubo. Vinska trta spada v dobro solčno in višjo lego; tamkaj nam da tudi lepe in redne donose.

Glede hmelja se nahajamo sedaj v veliki krizi. Sicer poznajo pravi hmeljarji ta udarec, ki prihaja po gotovih letih vedno nad nje. V zadnjih 50 letih je ta že tretja kriza. Mnogi se iz tega nič ne naučijo, nekateri so pa le uvideli, da se ne da z mehlim tako hitro opateti in so ga zopet odpravili.

V združništvu je spas našega kmetijskega gospodarstva. Razne okolnosti, kakor čim dalje hujša svetovna konkurenca, izguba dobrih trgov itd. nas naravnost sili k združništvu. Kar ne zmore posameznik, to zmore združnica. Z ustanavljanjem raznih kmetijskih združenj, kakor mlekarških, sirarskih, vinskih, živinorejskih, sadjarških itd. bo naš kmet postal proizvajalec, kakršnega zahteva današnja svetovna trgovina. Z združništvom bo polčen temelj našemu bodočemu kmetijstvu in le ono bo zagotovilo napredek ter gospodarski razvoj in z njim tudi blagostanje našega kmeta.

Fr. K.

PROFESOR EINSTEIN — IZUMITELJ.

Slavni fizik prof. Albert Einstein je izumil aparat za prozvajanje ledu, ki ga žene lahko navadni električni tok, kakršni služi za razsvetljavo. Aparat je tako preprost, da bo sprožil celo revolucijo v produkciji umetnega ledu. Produkcijski stroški bodo znašali komaj petino sedanjih stroškov.

Profesor Einstein, ki je tudi dober tehnik, se je postavil že z več manjšimi izumi.

RADA BI IZVEDELA za svoje tri brate. RUŽIČ ANDREJ se nahaja v okolici Pittsburgh, Pa., FRANK v West Virginia, JOE v CANTON, Ohio. Prosim, da se v kratkem oglašijo svoji sestri, radi smrti očeta v starem kraju. Jelena Percic, Box 276, Bessemer, Pa., Lawrence County. (3x 30&23)

ISČE SE ROJAKA FRANK NAGODE, doma iz Stare Vrhinje. Iščem ga spodaj podpisani zaradi važne stvari iz starega kraja. Gre se za njegovo korist. Prosim rojake in rojakinje, kateri kaj ve o njem, ali pa če sam čita ta oglas, naj se zgasi prejkomogoče. John Grom, 1616 Jackson Street, North Chicago, Ill. (3x 30&23)

JE SE NAHAJA ADELA DUPPEL? Njen prejšnji naslov je bil: 324 W. 85. Street, New York City. Kdor ve za njen naslov, naj mi ga sporoči, ali naj mi ga pa sama javi. — Jolie Kovacic, c/o Fr. Paulich, 1496 Greene Ave., Brooklyn, N. Y. (3x 30&23)

Obsodba ljubljanskih komunistov.

5. novembra popoldne je bila pred Državnim sodiščem za zaščito države razglášena sodba proti Pavlu Kastrinovi in tovarišem zaradi komunistične propagande. Pavla Kastrin je bila obsodena na eno leto zapora, Marija Drakslerjeva na 6 mesecev, Lazar Nešić na eno leto zapora, Jakob Zorca pa na 5 let robije. Obsojencem se vsteje v kazni dosednji zapor.

O razpravi proti ljubljanskim komunistom poročajo listi naslednje podrobnosti:

Na zatočni klopi so prvič odkar obstoja Državno sodišče, tudi dve ženski, bivša urednica komunističnega glasila Pavla Kastrin in njena znanca Marija Draksler. Druga dva obtožena sta znani ljubljanski komunist Jakob Zorca in njegov pomočnik iz Subotice Lazar Nešić. Vsi štirje so obtoženi širjenja komunistične propagande. Sodni kolegij so tvorili predsednik dr. Ogorelec in sodniki Vasa Petrovič, Ljubo Arneri, Marko Košev, dr. Alojzij Gradnik in Sava Vukajlovič. Državni tožilec je bil dr. Dobričič, obtožence pa je zagovarjal odvetnik dr. Lemež iz Ljubljane, ki pa k razpravi ni prišel osebno marveč ga je zastopal dr. Vinko Zorc, odvetnik v Beogradu.

Pri predtajanju obtožnice je bila zaslišana Pavla Kastrin, ki je stopila pred sodnike z rokami na hrbtu, oblečena v črno zimsko suknjo, lase na kratko prištržene.

Na vprašanje je odgovarjala hitro in se izražala zelo spretno. Ničesar ni priznavala, kar ji očita obtožnica. Bila je siromašna in jo mati zato ni mogla dati v šole. Da bi se izobrazila, je zahajala v Delavski dom v Ljubljani. Sodelovala je v redakciji lista "Enotnost" brezplačno, samo da bi se čim bolj izobrazila.

Druga obtoženka Marija Draksler, po poklicu šivilja, je šolska tovarišica Kastrinove. Stara je 26 let. Oblečena je v zimsko suknjo s kožuhovino, napravi vtis zelo inteligentnega dekleta. V zapor je dobila številna pisma, med njimi tudi ljubavne ponudbe. Obtožena je bila med drugim, da je nosila zaprtim komunistom denar, o katerem je pri razpravi trdila, da so ji ga pošiljali docela neznanji ljudje.

Tretji obtoženec brivski pomočnik Lazar Nešić je rodom iz Sente. Nekaj časa je bil uslužben tudi v Ljubljani. Pri hišni preiskavi so našli pri njem mnogo stvari, ki ga zelo obremenjujejo.

Kako ste prišli v zvezo z listom "Enotnost"?

— Brivski pomočniki so si v Ljubljani osnovali svojo organizacijo. V redakcijo lista sem donasal članke, ki so se nanašali na naše stanovske zadeve. Za list se v ostalem nihče ni brigal. List nam je bil potreben v toliko, da smo v njem objavljali to, kar smo smatrali za potrebo.

Zadnji je bil zaslišan bivši stro-

Smrtna kosa.

V celjski javni bolnici je umrl 77-letni zasebnik Franc Vrbanič iz okolice Celja, na Kralja Petra cesti 29 je umrl 8-letni zasebnik Josip Oswaldtich iz Celja in v Gosposki ulici 17 62-letni kleparški mojster Ivan Korber.

Na Viču je umrla Marija Marinko v visoki starosti 85 let.

V Ljubljani sta umrli hranilnični sluga Josip Vimpolšek in upokojeni železniški nadspovednik.

jevodja Jakob Zorca, ki je bil obtožen, da je igral vlogu kurirja med tajnimi organizacijami v Jugoslaviji in med inozemstvom. Zorca je izjavil da ne pripada nikaki ilegalni organizaciji, marveč da je član strokovnih delavskih organizacij.

Poprej je večkrat kandidiral na delavskih listah, na katerih so bili zastopani vsi delavski krogi. Ko je bil odpuščen iz državne službe, je bil brezpolec. Res je mnogo potoval, a samo zato, da je iskal dela in zaslužka. V Vojvodino je šel, ker je tam najbolj razvita industrija in je domneval, da bo tam najlažje dobil kak posel. V Avstrijo je potoval meseca marca lanskega leta, da bi se dogovoril z bratom o raznih zadevah. Čestokrat je bil tudi zaprt, tako v Ljubljani, Laškem, Radovljici, Zagrebu in drugod.

GOBEZDAVI MUSSOLINI NASPROTUJE GOBEZDAVOSTI

Mussolini je prepovedal vse kritike ter zahteval v poslanski zbornici krajše govore. — Poslanci so ploskali laške-mu prestolonasledniku.

RIM, Italija, 29. novembra. — Ob otvorjenju božičnega zasedanja poslanske zbornice je ministrski predsednik Mussolini rekel poslancem, da neče niti komplimentov in tudi ne kritik. Izrazil je pa upanje, da bodo debate kratke in jedrnat.

Predsednik poslanske zbornice Giurati, ki je tudi minister za javna dela, je objavil zaroko prince-solje Marije Jose iz Belgije z italijanskim prestolonaslednikom Umbertoom.

Poslanci so tej izjavi navdušeno ploskali.

Zunanost poslanske zbornice se je nehotiko izpremenila. Imena poslancev, ki so padli v svetovni vojni, so zapisana z zlatimi črkami nad ministrskimi klopmi.

V prvih sejah se je poslanska zbornica pečala z regulacijo prometa in imenovanjem laškega poslani-ka pri sv. Stolici.

JAVNA ZAHVALA.

Podpisana se tem potom prav iskreno zahvaljuje Sakser State Bank v New Yorku za vso namo izkazano naklonjenost in postrežbo pred najinim odhodom in stari kraj. Ker nama je preskrbela izvrstno kabino na parniku in naju je njen uradnik spremil na parnik in nama vse potrebno preskrbel. Preskrbela nama je tudi potni list in vi-zeje ter ostale potrebne listine.

Ker sva iz skušnje prepričana, da bo vsak, ki se bo obrnil na gori omenjeno banko, deležen iste postrežbe, jo vsem rojakom štom Zdrženih držav najtopleje priporočava.

Jakob in Johana Udir,
Gorje pri Bledu.

BANOVČEVI KONCERTI.

8. decembra: Calumet, Mich.
15. decembra: Milwaukee, Wis.
Svetozar Banovec,
381 E. 160. St., Cleveland, O.

Peter Zgaga

O nekem pisatelju poročajo, da mu je vzel petindvajset let, predno je spoznal, da nima za pisateljevanje absolutno nobenega talenta.

Možaku ni treba skrbeti za bodočnost. S pisateljevanjem je toliko zaslužil, da je danes bogat in slaven mož.

Jesenska moda je določila za ženske dolga krila.

Nekateri se tej odredbi jako protivijo.

Nova moda bo prišla prav le tistim, ki imajo lepe obraze in krive noge.

Organizator Hoffmann je bil obsojen na mesec dni ječe.

Njegova krivda je obstajala v tem, da je pozival ljudi, naj se organizirajo ter si na ta način izboljšajo svoje življenjske razmere.

Po nekaterih ameriških državah je marsikaj kaznjivo, kar bi razodeno človek smatral za človekoljubno dejanje.

Mussolini je zopet poslal na Liparsko otočje sto inteligentov, ker se ne strinjajo z njegovim režimom in njegovimi določbami.

Na Liparskem otočju bo kmalu zbrana vsa Italija, ki si drzne svobodno misliti.

Ne v Rimu, pač pa na Liparskih otokih se snuje bodočnost Italije in italijanskega naroda.

O priliki enajste obletnice ustanovitve Jugoslavije se je vršila v beograjski katedrali zahvalna služba božja, na Markovem trgu v Zagrebu je pa eksplodirala bomba.

Ta sta dva načina praznovanja obletnice ustanovitve Jugoslavije.

Na newyorškem Wall Streetu so zopet zavladale normalne razmere.

Oni, ki so mislili, da boho preko noči postali milijonarji, si ne upajo več v bližino in odsotnost takih ljudi ustvarja normalne razmere.

Neki newyorški dnevnik je začel objavljati imena onih, ki so postali žrtve prohibicije.

Če bi hotel res navesti imena vseh onih, ki so postali žrtve prohibicije, bi mu nikdar ne zmanjkalo gradiva.

Učenjaki doženejo marsikatero stvar.

Tako se je naprimer pojavil učenjak, ki zatrjuje, da ne bomo imeli v sto letih nobenega kuriva več.

Sedanji rod se ne briga za to preokbo. Do onega časa se bo marsikdo prav pošteno ugrl.

V tej deželi bi bilo dosti boljše, če bi se malo manj silalo o osemnajstem in malo več o ostalih sedemnajstih amendentih.

Neka ameriška gledališka igralka je kupila v Londonu za dva tisoč dolarjev čevljev in nogavice. Čevlji in nogavice so pa tudi edine stvari, ki pridejo pri marsikateri igralki v poštev.

Casopisje poroča, da so gangsterji zopet usmrtili nekega svojega tovariša.

Na ta način prištedijo sodiščem in odvetočnikom dosti dela in opravkov.

Vojna med Kitajsko in Rusijo. To ni toliko zanimivo. Pač je pa zanimivo dejstvo, da sta tako Kitajska kot Rusija podpisali Kelloggovo pogodbo, koje namen je preprečiti vse bodoče vojne.

Najbogatejši Nemec v Evropi je še vedno bivši nemški kaiser. Pa pravijo, da strahopetnost nikomur ne koristi.

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

KRATKA DNEVNA ZGODBA

V. LOISE:

KRIZIŠČE LJUBEZNI

"Dragi prijatelji, prišel sem se posloviti od tebe. Jutri se odpeljem v Indokino."

"Ti... v Indokino?"

"Da. Ponudena mi je služba na kavčukovi plantaži. Šest tisoč frankov na leto, prosto stanovanje in hrana, vrhu tega pa še doklade."

"Hm, v Franciji bi lahko zaslužili vsaj toliko..."

"Res je, a jaz sem že odločil, da odpotujem."

"Čudno, čudno. In zdaj, ko si že prekoratil štirideseto leto!"

"Tako je pač."

Nisem imel poguma, da bi rekel Fredericu Beglu, da ga ne bo najbrže nikoli več nazaj v domovino. Uganil je bil moje misli, ne da bi jo bil izrekel. Njegov nenadni sklep, da odpotuje, pa se mi je videl podobno samomorilni nakani.

Izgnanil sem roko, da bi ga vsaj s tem zadrževal in povabil, naj ne hodi. In suho, konvencionalno sem dodal:

"Dragi moj, ali ti ne ostane nič drugega?"

"Ne," je odvrnil.

"Prijatelj, sem mu nato segel v besedo, "pomni, da ni nobena ženska vredna moške živca."

"Morda se vrnem čez kak tri leta," je rekel s tihim glasom. "Tri leta — to je veliko časa." Pomolčal je trenutke, potem pa nadaljeval:

"Ne morem, res ne morem ostati. Zame ni drugega izhoda, kakor da grem."

Poslavlja sva se prisrčno, spremljal sem ga do vrat in dva dni pozneje sva si stisnila roke na postaji. Edini, ki mu je zadnje strelal desnico v domovini, sem bil jaz. Lokomotiva je zahrkala in se izgubila v daljavi.

Minilo je osemnajst mesecev.

Pred nekaj dnevi sem bil vrnil s pogreba nekakega prijatelja, ki je bil prav nadarjen odvetnik. Imel je pa napako, da po svojem značaju ni obvladal položaja, ki mu ga je bilo naklonilo srečno naključje. Oženil se je bil s hčerko bogatega spekulant, kateremu je bil storil s pomočjo svojih političnih zvez uslugo. Pomagal mu je namreč potlačiti neko umazano afero pred sodiščem. Tako je Marija Claire plačala dolg svojega očeta. V zakonu ni bila po-

sebno srečna, a njene prijateljice, ki so se redno zanimale za njeno življenje, vendar niso imele snovi za zle govorice. Vdano je prebivala deset zakonskih let z nasmehom na obrazu, čeprav ni imela v možu zaupnika svojega srca in duše. Zdaj, ko ji je bilo trideset let, je bila spet prosta...

Dan po pogrebu me je poklicala Marija Claire na telefon in me prosila za sestanek, da se o nečem pomeniva. Prišla je ob določeni uri, oblečena v črno, vendar brez tistega nakopičenega dekorja, ki se skrivata za njim hinavščina in laž.

"Prišla sem v neki zadevi, ki ni praviške narave," mi je dejala.

"Prosim." Pomolil sem ji stol.

"Gre za Frederica Begla. Kar vam je on zamočal pred svojim odhodom v Indokino, vam danes lahko razodenem jaz. Imava se rada — vendar nisem hotela imeti ljubčka poleg moža. Poštena sem in nočem nikogar varati. Tudi ločiti se nisem hotela zaradi njega, ker sem hotela pošteno plačati očetov dolg."

Prikimal sem, ona pa je nadaljevala:

"Znano mi je, da ste Fredericov najboljši prijatelj. Zdaj sem zopet prosta, popolnoma prosta. Prišla sem vas vprašati, če lahko ponudim svojo roko njemu, ki je zaradi mene ostavil domovino. Ali bi se moglo doseči, da pride nazaj v Francijo in začne novo življenje z mano?"

Gledala mi je naravnost v oči, v vidnem pričakovanju, da dobi pritrilni odgovor. Toda nisem ga ji mogel dati — zakaj nedavno sem bil prejel od Frederica pismo, ki mi je tolmačil njegovo stanje...

Bil sem v mučni zadregi in nisem vedel, kaj na odgovorim. Nazadnje sem rekel:

"Zelo kočljivo je položaj..."

"Ali imate kaj sporočil od njega?"

Čeprav sem bil izprva sklenil, da ne zinem niti besede, me je vendarle premagalo njeno vprašanje. Menda je to čutila, z kaj rekla je:

"Ne prikrivajte mi ničesar, sama razumem, da je tak položaj zelo težak. Presim vas, bodite odkritostni in povejte mi po pravici vse, kar veste o njem!"

Odprl sem miznico, vzel iz predala pismo in ga ji ponudil, naj čita. Prešla ga je od začetka do kraja, ne da bi se na njenem licu pojavila le najmanjša senčica tuge. Na papirju je stalo:

"Menil sem, da ne bo moje ranjeno srce nikoli ozdravelo. Prvi meseci bivanja v teh krajih so mi bili strašni. Dvomil sem, da bi vzdržal. Boril sem se s seboj in z okolico potem sem obolel za tropsko mrzlico. V tej bolezni sem želel umreti, a ni mi bilo usojeno. Polagoma sem jel ozdravljati in sem našel neko duševno ravnateljstvo v resignaciji. To je bil tisti prehod, med katerim sem se spet čutil celega moža. Niti slutiti nisem, da me ta po-

ložaj polaga v naročje drugi ženske. Danes razumem vse. Moja služba je sigurna in kmalu se poročim s hčerko ravnatelja plantaže. Dekle je veselo in simpatična sva drug drugemu. Ne misli, da je s tem činom moje življenje poživljeno. Zakaj ta zakon ni nič drugega nego podaljšanje mojega formalnega življenja. Tako je pač na svetu!"

Marija Claire mi je vrnila pismo z besedami:

"Hvala za prijaznost, gospod doktor! Zares — življenje je okrutno!"

Poslovila se je in odšla.

Moja žena, ki ni ničesar vedela o ozadju te zadeve, je imela nedavno tega jour-fixe. Pri večerji se je sklonila k meni in mi dejala:

"Ali veš najnovejšo novico? Marija Claire je stopila v karmeličanski red. Kdo bi si mislil, da je tako zelo ljubila svojega pokojnega moža!"

ZADNJI LJUDOŽRCI

Ameriški profesor Charles Murray, ki se je pred nedavnim vrnil s potovanja po Oceaniji, je imel predavanje, v katerem je med drugim opisoval šege in življenje zadnjih ostankov nekdanjih ljudjožrskih rodov v teh krajih. Ti ljudjožrci pripadajo papuanskemu plemenu in prebivajo po nekaterih, malo znanih otokih Malezije. Njih naselbine so že same na sebi pravcata zanimivost. To so ogromne lesene zgradbe dolge do 200 m, visoke do 25 m ki so razdeljene v nešteto manjših prostorov za posamezne družine. V takšni zgradbi živi do 1500 duš. Okoli poslopja teče ploščad, na kateri darujejo človeške žrtve. Ko so jih spekli, jih razrežejo na približno enake dele, polijejo z nekakšno obaro in razdelijo med navzoče. Ženske, ki so enako divje in bojevite kakor moški, dobe svoj del. Sploh ni med moškimi in ženskami nobene razlike razen v govorici. Slednje govore namreč, bogve zakaj svoj poseben jezik.

In vendar, pravi profesor Murray, imajo te človeške zverine zelo občutljivo duševnost. Kaj lahko jih je civilizirati in potem se hitro udomačiti v civilizaciji. Ki so jih spreminile. Po postavi so ti divjaki visoki močni in poraščeni; nos jim je širok ustnice tenke, kar izdaja že na zunaj njihovo divjost in vztrajnost.

L. 1917. s em na dopustu zbolel. Prepeljali so me v garnizijsko bolnico, kateri šef je bil Čeh, polkovnik zdravnik dr. Mazel. Tu v bolnici sem poslednjič srečal Principa. Dovedli so ga v zaprtim vozu, obdani z vojaškimi bajoneti, v spremstvu profosa z golo sabljo. Principove roke in noge so bile vse krvave od železa. Ležal je mirno in nepremično, kakor živ mrtvec. Roke so mu bile ledeno mrzle, kakor brez krvi. Bolehal je na podagri, a dovedli so ga, da ga operirajo na rebrih. Šef kirurškega oddelka je bil dober Čeh dr. Levit, danes znani zdravnik divizijske bolnice v Pragi. Dodeljeni so mu bili zdravnik Černicki in Stein. Tu je bil Princip kakor doma, toda njegovo izsušeno telo, oslabiljeno po tuberkulozi, si ni opomoglo. Muke Gavrila Principa so se končale 1. maja 1918. — še pred njim je bil zno-rel Čabrinović in umrl 23. januarja 1918, dočim je Trifko Grabež umrl 28. oktobra 1918. točno dve leti pred našim osvobodjenjem.

Vse so zagrebi v največji tajnosti in vedno ponoči med grobove na terezinskem pokopališču. Šele po prevratu so našli njihove grobove in sicer po zaslugi nekake češkega vojaka. Njihove ostanke so najprej namestili v grobnico g. Zaluha in pozneje prepeljali v osvobodeno Jugoslavijo.

BREZPLAČNI POUK.

BOARD OF EDUCATION nudi brezplačen pouk, ki se žele naučiti angleški in češko postati državljani Združenih držav. Oglasite se za pojasnila v ljudski šoli št. 27, East 41. cesta v petek jutraj ob 10. do 12., sobota št. 308, ali pa v ponedeljek in sredo ob 3. do 5., sobota 412.

PRISPEVEK K ZGODOVINI SARAJEVSKEGA ATENTATA

Jozef Laube je priobčil v praški "Narodni politiki" naslednji članek:

"Prvi udarec je prejel Avstro-Ogrska v Sarajevu. Služil sem leta 1914. v pešpolku v Terezinu, ko so dovedli glavne udeležence sarajevskega atentata: Principa, Grabeža in Čabrinovića, ki bi morali prestat dvajset let ječe.

Naloga naše čete je bila vršiti stražo v terezinskih zaporih. Tisto noč je bila vsa posadka na nogah. Ukazano nam je bilo pojačati stražo. Principa so zapir v samotno celico na levem krilu terezinske trdnjave, njegova jugoslovenska tovaša pa na desnem krilu. Sprva sem bil jaz pri njih na straži, pozneje sem vodil tjakaj druge straž. Spominjam se — kakor da je danes — veselih mladih Srbov s črnimi in svetlimi očmi...

Nas Čehi so imeli radi, a mi njih. Smilili so se nam, ker so bili kruto zvezani s težkimi verigami v nezdravih celicah, ki so jih često premazali z apnom. V celici je bilo malo pfostru. Svetloba je kradoma prihajala skozi malo, zamreženo okence, ki je bilo visoko pod stropom, da jetniki vendar ne bi videli belega dne.

Najbolj vesel je bil Čabrinović, ki je često prepeval "Hej Slovani". Njega sem tudi najčesteje videl. Ko je prihajala češka straža, so se jim zasvetile oči, ker so vedeli, da bodo zopet nekaj čuli o dogodkih v svetu. Hrepeneli so po skorajšnji revoluciji v Pragi, toda dan se jim je dozeval večnost. In vendar so dogodki hitro napredovali...

Sovražili so ti fantje Švabe, kakor so zvali Nemce, a imeli so tako fin instinkt, da so takoj spoznali Nemce, še preden so ti odprli usta. Nihče izmed njih se ni kesa tistega, kar so bili napravili in vsak je verjel, da bo prišel dan pravičnega povračila. Želeli so dočakati čas, ko bodo spet videli svojo domovino, svobodo...

Mi Čehi smo jih imeli radi in smo jim pomagali, kjer smo le mogli, in sicer vsi: jetničarji, kakor straže, dasi je na nas dobro pazil profos in smo vedeli, kaj nas čaka, če nas zasačijo. Pogosto nam je uspelo, da smo utihotapili ne samo novine, temveč tudi kruh in tobak.

Jetniki se niso mogli mnogo gibati na čistem zraku. Samo nekoliko minut dnevno so se smeli sprehajati na dvorišču, seveda s težkimi okovi na rokah in nogah in s pojačano stražo. Dočim so tedaj vsi ostali jetniki bili v svojih celicah. V takem stanju ni mogel nihče izmed njih dolgo vzdržati.

L. 1917. s em na dopustu zbolel. Prepeljali so me v garnizijsko bolnico, kateri šef je bil Čeh, polkovnik zdravnik dr. Mazel. Tu v bolnici sem poslednjič srečal Principa. Dovedli so ga v zaprtim vozu, obdani z vojaškimi bajoneti, v spremstvu profosa z golo sabljo. Principove roke in noge so bile vse krvave od železa. Ležal je mirno in nepremično, kakor živ mrtvec. Roke so mu bile ledeno mrzle, kakor brez krvi. Bolehal je na podagri, a dovedli so ga, da ga operirajo na rebrih. Šef kirurškega oddelka je bil dober Čeh dr. Levit, danes znani zdravnik divizijske bolnice v Pragi. Dodeljeni so mu bili zdravnik Černicki in Stein. Tu je bil Princip kakor doma, toda njegovo izsušeno telo, oslabiljeno po tuberkulozi, si ni opomoglo. Muke Gavrila Principa so se končale 1. maja 1918. — še pred njim je bil zno-rel Čabrinović in umrl 23. januarja 1918, dočim je Trifko Grabež umrl 28. oktobra 1918. točno dve leti pred našim osvobodjenjem.

Vse so zagrebi v največji tajnosti in vedno ponoči med grobove na terezinskem pokopališču. Šele po prevratu so našli njihove grobove in sicer po zaslugi nekake češkega vojaka. Njihove ostanke so najprej namestili v grobnico g. Zaluha in pozneje prepeljali v osvobodeno Jugoslavijo.

BREZPLAČNI POUK.

BOARD OF EDUCATION nudi brezplačen pouk, ki se žele naučiti angleški in češko postati državljani Združenih držav. Oglasite se za pojasnila v ljudski šoli št. 27, East 41. cesta v petek jutraj ob 10. do 12., sobota št. 308, ali pa v ponedeljek in sredo ob 3. do 5., sobota 412.

BOŽIČ V STARI DOMOVINI

Onim, ki so namenjeni potovati v stari kraj za Božič, poročamo, da priredimo zadnji izlet to leto na največjem in najhitrejšem parniku francoske parobrodne družbe —

ILE DE FRANCE

BOŽIČNI IZLET — 6. decembra 1929

Kakor vedno, so nam tudi za ta izlet dodeljene najboljše kabine in kdor si želi zasigurati dober prostor, naj se pravočasno prijavi in pošlje aro.

Za pojasnila glede potnih listov, Return

Permitov, t. j. d. pišite na domačo —

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET

NEW YORK, N. Y.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslav Bureau

IZ ŽIVLJENJA PRISELJENCA.

Stal je sredi gneče pred dolgo mizo v naturalizacijskem uradu. "Hitro podpisite", zadel se je nad njim nestrplni pisar. Podpisal je. Sedaj pa so našli, da njegov državljanski papir ne velja. Odrekel se je vernosti napačni deželi. Sedaj treba začeti vse znova — isto križev pot prošnje, izpitov, prič in priseg. In tako čakati še morda leto dni. Družina v starem kraju pa med tem željno čaka, da bi mogli priti k možu, k očetu.

Drug dogodek. "Nezakonito prišel in podvržen deportaciji". Tako stoji v pismu, ki ga je dobil. Vendar le bi lahko svečano prisegel, da je bilo vse v redu z njegovim prihodom v to deželo. Sledijo tedni stranskih skrbi in noči brez spanja. Kajti gre za — obstoj, bodočnost, čela, družino. Končno stvar je bila razjašnjena in poravnana. Kaj je bila vsa homatija. Le velika črka L, ki se je priseljenškemu pisarju zdelala kot S. Lahko je zabresti v debelih knjigah priseljenških zapisnikov.

Ta dva dogodka sta povzela, slučajno izmed nestevila slinih dogodkov, iz zapiskov Flis-a (Foreign Language Information Service). Značilna sta za razne zanjke, ki pretijo nedolžnemu človeku, ki skuša zavzeti svoje mesto na novih, ameriških tleh.

Odkar je FLIS začel delovati, približno sto tisoč ljudi se je nanj obrnilo za pomoč, nasvet in informacije. Kako dolgo procesijo bi ti tvorili. Prihaja starejši človek, z glavo vsvo obvezano. Hoče nasvet o kompenzaciji radi nezgode. Žene z otroci v naročju... mož je v stiskah, morda bo deportiran. Vrste mladih korenjakov s tetoviranimi prsmi in ramami, mornarji, ki hočejo urediti svoj "status". Drugi hočejo izvedeti, s kakim parnikom in kdaj so prišli, kako naj dobio dolžno jam maslo, pravno pomoč itd.

Mnogi izmed teh problemov so splošnega zanimanja. FLIS jih priobčuje v časopisih v obliki vprašanj in odgovorov. Morda ste čitali te odgovore in našli poduk v njih. Morda ste pa čitali druge članke, spisane od FLIS-a in iz njih izbrali nekaj koristnega, članke o ameriških zakonih, navadah, zgodovini, prilicnostih, gospodarskih razmerah.

FLIS se nikdar ne obotavlja boriti se za pošteno in pravično ravnanje z tujerodci. Pred letom se je FLIS boril za vsakonitve postave, ki olajšuje združitev družin. Letos se je združil v borbi, da se omogoči legalizacija prihoda onih, ki ne morejo pokazati, da so zakonito prišli.

Pred dvema mesecema je bil FLIS všel pomanjkanja zadostnih sredstev pomanjkanja odvrtni mnogo ljudi, ki so se nanj obrnili za pomoč. Upati je, da ta kriza je le začasna. Mnogo je odvisno od tujerodcev v Ameriki in tako tudi od Slovencev. Ako želite, da Jugoslovanski urad FLIS-a in posebej njegov slovenski oddelk nadalje odstopi po koncu tega leta, naznanite nam. Glasujte "da". Glasovanje vam ne povzroči veliko truda. Le odtrgajte svoj naslov, ki je nalepljen na tem časopisu oziroma na ovitku, v katerem dobivate ta časopis, in pošljite ga Jugoslovanskemu uradu (Slovenski oddelk) FLIS, 222

Fourth Avenue, New York City. Lahko tudi napisete mesto tega svoje ime na kosček papirja in pošljite ga na isti naslov, ali ne pozabite pisati "Slovene", kajti enaki naslovi prihajajo od vseh skupin. Ako premorete in ako mislite, da je toliko vredna pomoč ki ste jo dobili od Flis-a, priložite tudi en ali dva dolarja. To bo pomagalo nabrati 1500 potrebnih za nadaljevanje slovenskega dela v prihodnjem letu. Ostale bodo prispevali Amerikanci.

Na vsak način pa pošljite svoj glas — z denarjem ali brez njega. "Mr. FLIS".

PERUŠKOVA RAZSTAVA V PITTSBURGH, PA.

Koncem tega tedna oziroma 6., 7. in 8. decembra nas poseti naš rojak-umetnik H. Gregory Perušek. Obenem pripelje seboj svoje slike, katere bo razstavil v Slovenskem Domu, da si naš narod ogleda njegova slavna dela, ki vzbujajo vsak dan večje zanimanje ne samo med nami Slovenci, ampak celo med Amerikanci, ki tako radi zavzrjo vse, kar ni izrecno ameriškega. In kljub temu, da je umetnik slovenskega pokolenja oziroma Slovenec, so mu ameriški krogi dali ono priznanje, katero po vsej pravici zasluži.

Najbolj značilno pa je dejstvo, da naš rojak-umetnik ni "trgal hlač" po univerzah, ampak je samouk, ki je žrtvoval svoja mlada leta z opazovanjem narave in sploh vsega, kar je v zvezi s slikanjem. Prepotoval je skoraj ves ameriški kontinent, da se seznanj z naravnimi lepotami, ker je brezdvomno veliko prispevalo k njegovemu uspehu.

Odkar je naš umetnik stopil v javnost, je povsod žel splošno priznanje, toda ni dovolj, ako hočemo, da doseže ono priznanje, ki mu gre kot oznanjevalcu našega naroda, je potrebno, da ga tudi podpiramo, ne samo moralno, ampak tudi gmotno, da bo lažje nadaljeval v mariborsko bolnico.

val nalogo, ki je tako važna za vse Slovence.

Ob priliki njegove razstave v Pittsburghu (v Slov. Domu) je upati, da bodo naši ljudje iz mesta in bližnje okolice trumoma pohiteli in si ogledali njegova umetna dela. Čim večja bo udeležba, toliko več poguma dobi. To bo dalo umetnikovemu sreču več zavesti, da je sin naroda, ki zna ceniti pravo umetnost.

Glejmo na to, da ne bo med nami niti enega, ki bi ne prišel omenjene dni na to važno razstavo!

Pripravičajni odbor.

SOVJETSKA ŠOLA V BERLINU

Rusko poslanstvo in trgovinsko zastopstvo v Berlinu sta ustanovila v sporazumu z nemškimi prosvetnim ministrstvom zasebno šolo na Trgu Friderika Viljema, ki je urejena čisto po boljševiškem vzorcu in ki jo obiskuje ta čas kakšnih 100 otrok sovjetskih nameščencev. Šola so osnovali v prvi vrsti zato, ker ti otroci nemščine ne obvladajo dobro in so v nemških šolah zaostajali. Dalje pa se držijo v Nemčiji v splošnem kvečjemu po tri do štiri leta.

Kakor smo rekli, je nova šola urejena čisto po boljševiško. Obsega sedem razredov, ki jih obiskujejo osem do šestnajstletni otroci obojega spola. Učni načrt daje prednost realnim predmetom. Prevladu jeje vede, kakor kemija in fizika, dalje matematika in med jeziki nemščina. Učni čas traja dnevno pet do sedem ur in ga izpolnjujejo za dober del telovadba in ročna dela, ki igrajo sploh veliko ulogo. Tako imajo v šoli mizarstvo in kartonažno delavnico in laboratorij za znanstvene prepartate. Glasba, risanje, slikanje dopolnjujejo znanstveno izobrazbo. Kakor po vseh sovjetskih šolah, je uveden tudi tu en sam tuji jezik — v tem slučaju nemščina — dočim poučujejo grščino in latinščino samo na izrečno željo staršev. Pouk se vrši v ruščini, deloma pa tudi v nemščini, v kolikor imajo na razpolago nemške učne moči, n. pr. za telovadbo, risanje, geografijo in seveda nemščino. Skoraj polovica učnega osebja je nemška.

V zvezi s šolo je otroški vrtec, ki sprejema otroke od četrtega do osemega leta. Organiziran je po nemškem Froebelovem in italijanskem Montessoriovem sistemu. Tu se uče otroci nekako igrati čitanja, pisanja in računanja.

Sovjetsko šolo v Berlinu kakor vse sovjetske šole sploh vodi oziroma nadzoruje predsednik sveta staršev. Posebno pažnjo obračajo temu, da se otroci često udeležujejo poučnih ekskurzij v gospodarske obrate vseh vrst.

USODNA PATRONA

Osemletni Fric Jagodici iz Brestrnice pri Mariboru je našel v kovčku staro vojaško patrono, s katero se je neprevidno igral. Končno je patrono iz radovednosti dal na ogenj v štedilniku. Patrona je hipoma eksplodirala in odtrgala dečku več prstov na desni roki. Malega neprevidneža je rešili avto prejeljal v mariborsko bolnico.

Božična nakazila

ZA VAŠE

sorodnike v domovini.

Priporočamo Vam, da nam Vašo letošnjo denarno pošiljatev naročite čim prej, in sicer iz dveh razlogov:

PRVIČ: želimo, da se denar izplača prejemnikom vsaj en teden pred prazniki. To je mogoče le tedaj, če nam naročite nakazilo še pred koncem novembra.

DRUGIČ: želimo Vam računati dinarje še po naši sedanjni ceni. Pred kratkim se je začela nakupna cena dinarjev nekoliko dvigati ter je mogoče, da bomo primerani povisati tudi svojo prodajno ceno. Sicer se pa za namo, da bomo lahko ostali pri sedanjni ceni dokler nismo večino božičnih nakazil odposlali.

KER SMO NAJBOLJE PRIPRAVLJENI ZA TOČNO IZVRŠEVANJE VAŠIH NAROČIL, VAS PROSIMO, DA ISTA POŠLJETE NA

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

GLAS NARODA

216 W. 18 STREET

NEW YORK

CENA
\$1.

GLAS NARODA

216 W. 18 STREET

NEW YORK

MAŠČEVALNA LJUBEZEN

Francoski spisal Georges Ohnet.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

— Nekoliko bolj razločno, če smem prositi...
— Da, gospod vicomte. Meni se zdi, da se je ena ruletnih miz nekoliko premaknila, da ni več popolnoma v ravnotežju in da padajo vsled tega krogle v petih slučajih med šestimi na isto stran. Izvanredno pogosto se vsled tega ponavljajo gotove številke. To bo mogoče ostalo še osem dni, a ti dnevi bodo zelo dobičkanosi. Če se pusti banko od časa do časa odpomoči, da ne bodo postali pozorni, bo trajalo lahko precej dolgo časa. Najhujše pa je, da bi moral plačati Italijanu tisoč frankov če hočem vedeti, na katero stran se nagiba miza in teh tisoč frankov žalibog nimam. Če bi mi hoteli, gospod vicomte, posoditi ta denar... Jutri zvečer bi že plačal denar nazaj...
— Lopov! To je tatvina! In vi si drznete obrniti se name?...

Bled od jeze je vicomte pokazal Arthurju vrata, a od danes zjutraj mu je neprestano prihajalo na spomin, kar mu je zaupal služabnik.

Večkrat ga je že obdajala skušnjava, da se ravna po vzgledu služabnika, a končno si je rekel:

— Ne, ne! Ne smem storiti kot moj služabnik!

Vzravnal se je pokonci

Vrgel je proč cigareto in ker je videl da ga opazuje Anina, vzemirjena od njegovega dolgega molka, jo je prijel nežno za roko ter jo povedel po vijugasti stezi, ki je vodila prav do morja. Trditev Italijana pa mu ni hotela dati miru in sklenil je preizkusiti resnico. Odšel je v kazino ter pričel zasledovati igro.

Pri prvih petih mizah ni zapazil ničesar posebnega, a pri šesti je postal naenkrat pozoren. Miza je kazala veliko preutež gotovih števil. Obstal je. Ali je bila to miza, katero je imel v mislih Italijan?

Neko razburjenje se ga je lotilo vspricho te mize, ki je nudila igralcem skrivnostno upanje na dobiček. Miza ni bila natlačena, in igra se je vršila zelo medlo.

Sedel je za mizo ter pričel igrati. Dobil je parkrat, a stavil nato nalašč na napačno stran ter vse izgubil. Udaril je jezo z nogo ob tla.

— Imenujmo otroka po pravem imenu, — je rekel med razmišljanji. — Nisem hotel storiti istega kot moj služabnik. Dobička sem se ustrašil ne iz rahločustnosti temveč iz oholosti!

Medtem se je vrnil do "Lorberve vile". Zaprl je vrata ter vstopil. Pri tem pa je zapazil, da prihaja iz sobe Anine tenak trak luči. Mladica žena je sedela sleherni večer ter čakala, dokler ni prišel. Sramoval se je, da jo pušča vedno samo, dočim je on zunaj zapravljaj denar. Kakor hitro so bili prazni njegovi žepi, se je prebudila v njem vest. Očita si je, da je zapravil Anini toliko denarja ter sklenil povrniti ji vse. Kazal se je strašno zaljubljen in naslednjega dne je odnesel on sam na pošto pismo Anine na Bernauta.

Na odgovor ni bilo treba dolgo čakati. Tri dni pozneje, ko je sedela Anina na vrtni, na svojem senčnatem mestu ter čitala nov roman, je prihitela zelo hitro njena služabnica Zoe.

— Milostljiva gospa... Gospod Bernaut bi rad vedel, če lahko govorim z vami...

Vroč val krvi je obliil lice Anine. Nehote je vstala, napravila par korakov, kot da noče poleteti posetniku nasproti, a naenkrat je zopet obstala.

— Ali je gospod Bernaut sam?

— Da, gospa. On čaka pred hišo. Ni hotel stopiti bližje, dokler ne ve, če ga boste sprejeli.

— Privedite ga semkaj!

Zoe se je oddaljila in Anina jo je silšala gostoleto v daljavi.

— Če bi se hotel gospod Bernaut potruditi v vrtni...

Trden korak je zaskrpal na pesku vrta in prikazal se je prijatelj Trelaurierja. Priklonil se je respektno pred mlado ženo, dasiravno v notranjem ginen in služkinja se je umaknila.

Anina se je ozrla, tresoč se od strahu, proti Bernautu ter hotela govoriti, a ni našla besed in napadla jo je trenutna slabost, da je skoro omahnila na tla.

Sedla je, pokazala oblikaletu stol in končno, ko se je toliko premogala, je izgovorila:

— Strašno srečna sem videti vas, gospod Bernaut. Upam, da niste radi mene napravili tega potovanja?

— Vendar, milostljiva gospa, le radi vas sem tukaj. Jaz bi lahko pismeno odgovoril na vaše vprašanje, a v bančni hiši se mora odgovor na Vaše trgovsko pismo kopirati. Nisem pa hotel, da bi razprave med menoj in vami zapustile sploh kak sled.

Pri teh besedah je dvignila Anina pogled. Takoj pri prvih besedah se ji je razodela osebnost njenega moža. On je moral tudi napotiti dogovor s florentinsko bančno hišo, kajti o tem ni mogla dvomiti.

In če sedi sedaj poleg nje Bernaut, se je zgodilo to le na željo Trelaurierja in vsaka beseda, katero je izgovoril njegov pooblaščenec, je prišla pravzaprav iz njegovih ust. Hotela pa ni vzbuditi vtisa, da se boji mučnosti te točke, ki je bila zanjo skrajno onegavna.

— Ali se je gospod Trelaurier osebno pečal s to zadevo? — je vprašala.

— Gotovo, milostna gospa, kot z zadevami vseh naših klientov...

Bernaut je zapazil, kako se je lahko stresla pri besedi "klijent", ki je sedaj označevala njeno razmerje do moža. Vsed tega je hitro dostavil:

— Ni mi treba še posebej reči, da gredo vaši interesi pred vsemi ostalimi, posebno, pred njegovimi lastnimi.

Njene oči so se napolnile takoj z bleščicami solzami in rekla je, nežno in žalostno:

— Poznam njegovo velikodušno dobroto!

Po kratkem molku pa je vprašala obotljivo:

— Kako pa se počuti? Zelo tolažilno bi bilo zame, če bi vedela, da je zdrav...

Kretnja roke Bernauta je odobravala njeno zahtevo.

— Hvala vam, milostljiva gospa, on se počuti popolnoma dobro. Pred par meseci je bil seveda zelo bolan, da smo se bali za njegovo življenje, a sedaj je močan in elastičen. Prestal je bolezen in sedaj smo ga lahko, hvala Bogu, zopet spravili na suho!

— Tudi vam gre hvala, kot vidim, — je odvrnila Anina. — Kako dobro od vas, da ste ga toliko negovali!

— On nima nikogar drugega kot mene, — je odgovoril Bernaut s povešenim pogledom in motnim glasom. — Vsed tega sem mu moral streci le jaz. Stori sem vse, kar je bilo v moji moči!

Anina je molčala, ker si ni bila na jasnem. Neka časa nato pa je vprašala:

— Ali govori sempatam o meni?

— Ne mine dan, da bi se ne razgovarjala o vas.

— Ali me imenuje s preveliko trpkostjo?

— Govori o vas z globoko bolešjo, ki se ne bo nikdar končala.

— Torej me ne preklinja?

(Dalje prihodnjik.)

IZJALOVLEN POSKUS

Gornja slika nam kaže poslojpe, v katerem je skladišče vojne morarice v Brooklynu, N. Y. V skladišču je blagajna za izplačevanje delavcev, ki so zaposleni v arsenalu. Pred kratkim se je skupina petnajstih banditov odločila, da se polasti blagajne oziroma njene vsebine. Banditi so bili pet ur neprestano na delu, toda blagajne niso mogli razstreliti. Precej so jo sicer načeli, do denarja pa niso prišli. V blagajni, ki jo vidite spodaj na sliki, je bilo oni čas \$84.500.

PREMOGA JE DOVOLJ ŠE ZA 4000 LET

Učenjaki, ki se bavijo s statistiko produktivnih sredstev, se že davno ubijajo, da doženejo, kolike so še zemeljske rezerve našega najnavadnejšega kuriva. Pri ogromni vsakodnevni potrošnji premoga, petroleja in bencina je na dlan vprašanje, koliko časa bo človeštvo še lahko črpalo iz znanih zalog. Angleške in ameriške statistike ugotavljajo količino vsega premoga na zemlji na 7 do 10 tisoč milijard ton, pri čemer se statistiki drže raje nižji, nego višji postavki. Vesoljna produkcija premoga je znašala l. 1927. poldru milijardo ton, kar pomeni eno štirinasto vso premogovo količino sveta. Po tem takem bodo zaloge premoga zadostovale po meri današnje potrebe še za nadaljnjih 4000 let.

Daleko slabša je stvar z drugim važnim kurivom, s petrolejem. Nekateri glasovi prerokujejo popolno izčrpanje že v sedmih letih, drugi dajejo petrolejskim izvirnikom še 40 let življenja, tretji pa optimistično zatrjujejo, da so zaloge petroleja neizčrpnlive. Neki ameriški večak trdi, da se je v dobi večje petrolejke produkcije, to je od l. 1857. do l. 1928., pridobilo iz izvirnikov preko 16.000.000 kant, kar je neznatna količina v primeri z ogromnimi ležišči petroleja po vsem svetu. Z današnjimi sredstvi se da izkoristiti največ 20 odst. petrolejskih zalog. Vprašanje je tedaj v tem, kako izpopolniti današnja pridobivalna sredstva za izkoriščanje vse zaloge.

Vodne sile, ki jih je človeštvo podredilo svojim svrham, se cenijo na 380 do 440 milijonov konjskih sil. Natančneje govori statistika o pridobivanju električne energije, ki znaša sedaj na vsem svetu okoli 200 milijard kilovatnih ur letno. Od te proizvodnje pripada polovica na severnoameriške Zedinjene države.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNI 'GLAS NARODA'

216 West 18 Street
New York City

HINDENBURGOV DAR PAPEŽU

VATIKAN CITY, Vatiki, 29. novembra. — Predsednik nemške republike Hindenburg je podaril papežu natančen posnetek rdečega namiznega posodja, ki je bilo napravljeno za Friderika Velikega v Berlinu leta 1768. Posodje obstaja iz 400 kročnikov in skled. Obenem je Hindenburg čestital papežu k pedesetletnici mašnitva.

DRUŽINE S ŠTEVILNIMI POTOMCI V ITALJI

Rimski osrednji statistični urad poroča, da živi v Italiji 1.522.200 družin, ki so imele ali imajo po 7 in več otrok. Največ takšnih družin pripada proletarskim slojem in sicer podeželskim bolj nego mestnim. Opažajo pa, da umrljivost otrok, zlasti ženskih, pri takšnih družinah narašča.

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj vam je naročina posla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Lauchin

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, John Germ.
Frank Janesh, A. Saftić.
Salida, Louis Costello.
Walsenburg, M. J. Bayuk.

INDIANA

Indianapolis, Lovis Banich

ILLINOIS

Aurora, J. Verbich
Chicago, Joseph Blish, J. Bevič.
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar.
Cicero, J. Fablan.
Joliet, A. Anzelc, Mary Bamblich.
J. Zaletel, Joseph Hrovat.

Vsakovrstne KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHelsea 3878

POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDENKretanje Parnikov
Shipping News

5. decembra:
Le Grasse, Havre
6. decembra:
le de France, Havre. (Skupni Bo-
žični izlet.)
Vulcania, Trst
Majestic, Cherbourg
Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Berlin, Cherbourg, Bremen
7. decembra:
Presidente Wilson, Trst
Leviathan, Cherbourg, Bremen
Veendam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
8. decembra:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg
9. decembra:
Conte Biancamano, Napoli, Genova
10. decembra:
Stuttgart, Boulogne Sur Mer, Bremen
Republic, Cherbourg, Bremen

12. decembra:
St. Louis, Cherbourg, Hamburg
Roma, Napoli, Genova
France, Havre
13. decembra:
Berengaria, Cherbourg
14. decembra:
Bremen, Cherbourg, Bremen
George Washington, Cherbourg, Bremen
Volendam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
Minnekahda, Plymouth, Boulogne Sur Mer
19. decembra:
Columbus, Cherbourg, Bremen
26. decembra:
Rochambeau, Havre
27. decembra:
Mauretania, Havre
Minnesota, Cherbourg
28. decembra:
Deutschland, Cherbourg, Hamburg

Štitični skupni izlet. — 6. dec., "le de France".

KANSAS

Girard, Agnes Močula.
Kansas City, Frank Zagar.

MARYLAND

Steyer, J. Černe.
Kitzmiller, Fr. Vodopivec.

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, J. Barich, Ant. Janecić.

MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouže, A. Panian, Frank Pucelj.
Ely, Jos. J. Peshe, Fr. Sekula.
La Salle, J. Spelich.
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barboricu.
Summit, J. Horvath.
Waukegan, Frank Petkovšek in Jože Zelenc.

Eveleth, Louis Gouže.
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše.
Virginia, Frank Hrvačich.

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrgoj.

MONTANA

Klein, John R. Rom.
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa.

NEBRASKA

Omaha, P. Broderick.

NEW YORK

Gowanda, Karl Sternisha.
Little Falls, Frank Masle.

OHIO

Barberton, John Balant, Joe Hiti.
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Louis Rudman, Anton Simcich, Math. Slapnik.
Euclid, F. Bajt.
Girard, Anton Nagode.
Lorain, Louis Balant in J. Kumše
Niles, Frank Kogovšek.
Warren, Mrs. F. Rachar.
Youngstown, Anton Kikell.

OREGON

Oregon City, J. Kobljar.

PENNSYLVANIA:

Ambridge, Frank Jakše.
Bessemer, Louis Hribar.
Braddock, J. A. Germ.
Broughton, Anton Ipavec.
Claridge, A. Jerin.
Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro-
vanšek.
Crafton, Fr. Machek.
Export, G. Previč, Louis Jupan-
čič, A. Skerlj.
Farrell, Jerry Okorn.
Forest City, Math. Kamin.
Greensburg, Frank Novak.
Homer City in okolico, Frank Fe-
renchack.
Irwin, Mike Paushek.

Johnstown, John Polanc, Martin Korosheč.
Krayn, Ant. Taužej.
Luzerne, Frank Balloch.
Manor, Fr. Demshar.
Meadow Lands, J. Koprivšek.
Midway, John Zust.
Moon Run, Fr. Podmilšek.
Pittsburgh, Z. Jakše, Ig. Magi-
ster, Vinc. Arb in U. Jakobich, J. Pogačar.

Presto, J. Demsnar.
Reading, J. Pezdire.
Steelton, A. Hren.
Unity Sta. in okolico, J. Skerlj, Fr. Schifrer.
West Newton, Joseph Jovan
Willock, J. Peternel.

UTAH

Helper, Fr. Krebs.

WEST VIRGINIA:

Williams River, Anton Svet.

WISCONSIN

Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren.
Racine in okolico, Frank Jelenc.
Sheboygan, John Zorman.
West Allis, Frank Skok.

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih oarikihi.
ILE DE FRANCE 6. dec.; 17. jan.
(10 P. M.) (7 P. M.)
FRANCE 12. decembra. (6 P. M.)
PARIS 24. jan.; 21. februarja
(5 P. M.) (1 P. M.)

Najkrajša pot po Reimsu. Vsako-
je v posebni kabini z vsami moderni
mi udobnosti. — Pijača in slava
francoske kuhinje. Izredno niske cene
vračila. — Kateri koli
votlačnega agenta
ali

FRENCH LINE
19 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prtljaji iz drugih stvarih. Vsed naše dolgoletne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljša pojasnila in priporočamo vedno je prvostvne brzo-
parnike.

Tudi nedržavljeni zamezjo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za potovanje (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in tsi se ne pošiljajo več v stari kraj, ampak ga mora vsak prošilec osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj eden mesec pred nameranim odpotovanjem in on, ki potuje preko New Yorka, je najbolje, da v prošnji označi, naj se jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljeniške postave, ki je stopila v veljavo s prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljenecv letno, a kvotni vizeji se izdajajo samo onim prošilec, ki imajo prednost v kvoti in ti no: Stariši ameriških državljanov, moije ameriških državljan, ki so se po l. juniju 1928. leta poročili, žene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelcev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa se opravičeni žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postavno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na poznano in zanesljivo

SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK

WYOMING

Rock Springs, Louis Taucher.
Diamondville, F. Lumbert.

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda":

Za eno leto \$6.; za pol leta \$3.; za štiri mesece \$2.; za četrt leta \$1.50.

New York City je \$7. celo leto.

Naročnina za Evropo je \$7. za celo leto.